Het Engels van de zestiende eeuw?

De rol van het Latijn in het Nederland van toen

Illustratie: Frank Dam

Het Latijn was vijf eeuwen geleden de taal die je moest beheersen als je wilde meetellen in de maatschappij. Net als het Engels nu dus. Zijn er meer parallellen?

BERTHOLD VAN MARIS

Rond 1600 waren er veel Nederlanders die tot op zekere hoogte Latijn beheersten. Onderzoekers die gespecialiseerd zijn in de geschiedenis van de zestiende eeuw schatten het aantal op vijftien tot twintig procent van alle Nederlandse mannen. Dat was aanzienlijk meer dan in de eeuwen daarvoor. Tot de veertiende eeuw waren het vrijwel alleen priesters en monniken die konden lezen en schrijven, en dat lezen en schrijven betekende vrijwel altijd lezen en schrijven in het Latijn. Maar door de verstedelijking in de Late Middeleeuwen ontstonden er, in de steden, steeds meer scholen en schooltjes, en nam zowel de geletterdheid als de kennis van het Latijn enorm toe.

In de zestiende eeuw leerde je op school vooral deze vier dingen: Latijn lezen, Latijn schrijven, La-

*) *Waarom staat hij zo scheef?*